

دانشگاه کارآفرین (مفهوم، ضرورت و چالش‌ها)

بهمن خسروی پور^۱، مریم زنگنه^{۲*}

۱- استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان
۲*- کارشناس ارشد مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان
(zanganeh424@yahoo.com)

چکیده

امروزه کارآفرینی یک راهکار ویژه برای رشد اقتصادی است. بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی معضل حادی برای بسیاری از کشورهای از جمله ایران می‌باشد. حل این مشکلات، مستلزم برنامه‌ریزی و به‌کارگیری برنامه‌های خاص است. اجرای برنامه‌های کارآفرینی از جمله این راهکارها می‌باشد. توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌ها و ایجاد اشتغال و درآمدزایی برای دانش‌آموختگان دانشگاهی، می‌تواند راهگشای این معضل باشد. بررسی‌ها نشان‌دهنده روند کند نهادینه‌سازی کارآفرینی در دانشگاه‌ها است که سرعت این روند در دانشگاه‌های ایران بسیار کند و بعضاً راكد است. به نظر می‌رسد تسریع در روند نهادینه‌سازی فرآیند کارآفرینی در دانشگاه‌ها ضمن حل بخشی از معضل بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی، به خلق ایده‌های جدیدتر از سوی صاحب‌نظران دانشگاهی برای شروع یک فرآیند کارآفرینی کمک شایانی نماید. نهادینه‌سازی کارآفرینی در دانشگاه‌ها در راستای ایجاد شغل، خلق ثروت، افزایش سطح رفاه مردم و در نهایت پیشرفت عمومی کشور ایران عمل می‌نماید. در این پژوهش که به صورت مروری و با استفاده از منابع مکتوب کتابخانه‌ای و سایت‌های اینترنتی تهیه شده، مسأله کارآفرینی، ضرورت و چالش‌های آن، روند نهادینه‌سازی کارآفرینی در دانشگاه‌ها، بررسی و راهکارهایی در پایان ارائه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، دانشگاه کارآفرین، نهادینه‌سازی کارآفرینی

۱- مقدمه

اشتغال یکی از ضروری‌ترین فعالیت‌های زندگی است که علاوه بر تأمین نیازهای اولیه، شخصیت و هویت خود را شکل می‌دهد و خصوصی‌ترین روابط انسان را با خود و دیگران مشخص می‌سازد. لذا می‌توان گفت که دوام، سعادت و سلامت جامعه بدون هیچ تردیدی به اشتغال مناسب افراد وابسته است. هم‌اکنون به دلیل عدم برنامه‌ریزی در سطح کلان، روزبه‌روز فاصله بین کشورهای جهان سوم با جهان صنعتی فزونی می‌یابد و این کشورها از جمله ایران با چالش‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها مسأله اشتغال است. برای رفع این معضل که به دلیل رشد بی‌رویه جمعیت در میان قشر جوان تحصیل‌کرده جامعه، تشدید پیدا کرده است، بر عنصر انسانی به عنوان مهم‌ترین سرمایه و منبع الهی تکیه می‌شود که البته در این بین به افراد خاص یا همان کارآفرینان توجه خاصی مبذول می‌گردد (شفیع‌آبادی، ۱۳۹۰: ۱۳۸). در زمان حاضر عصر برتری منابع طبیعی و فیزیکی به پایان رسیده و سرمایه انسانی نقش تعیین‌کننده در ایجاد جامعه‌ای پایا، کارآمد و مترقی خواهد داشت. در این جایگاه دانش‌آموختگان دانشگاهی به عنوان یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های انسانی از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است (میرجلیلی، ۱۳۸۴: ۷۸). با اهمیت یافتن تولید و انتشار دانش و نقشی که استفاده از دانش انتشاریافته در خلق ثروت، برای جوامع ایفاء می‌کند، نقش مورد انتظار از دانشگاه‌ها در حال دگرگونی است. از دانشگاه‌ها انتظار می‌رود نقش فعالی در تجاری‌سازی و انتقال دانش و فناوری به صنعت ایفاء کنند (جبل‌عاملی و آزادگان‌مهر، ۱۳۸۹: ۱۵). کارآفرینی واژه‌ای آشنا برای همگان است و مردم کارآفرینان مشهوری را در ذهن خویش به یاد می‌آورند. به ویژه این که کارآفرینی تأثیر انکارناپذیری در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فناوری کشورها و مناطق مختلف دارند و این اهمیت و تأثیر حوزه کارآفرینی هم در حیطه اجرا و هم در زمینه مطالعاتی رو به گسترش و تزايد است (احمدیان و خسروی پور، ۱۳۹۶: ۲). در گذشته معتقد بودند که کارآفرینان دارای ویژگی ذاتی هستند و این ویژگی‌ها همراه آنان متولد می‌شود. اما امروزه کارآفرینی به عنوان یک رشته علمی شناسایی شده است که بر هیچ فردی اهمیت نقش آموزش در آن